

AZƏRBAYCAN MİLLİ ELMLƏR AKADEMİYASININ RƏYASƏT HEYƏTİ

Q Ə R A R

№ 12/10

Bakı şəhəri

16 iyul 2020-ci il

Akademik Həbibulla Şahtaxtinski
120 illik yubileyi haqqında

2020-ci il sentyabr ayının 9-da Əməkdar elm xadimi, kimya elmləri doktoru, professor, akademik Həbibulla Baxşəli oğlu Şahtaxtinski anadan olmasının 120 ili tamam olur.

Akademik Həbibulla Şahtaxtinski 9 sentyabr 1900-cü ildə Naxçıvanda anadan olmuşdur. O, ilk təhsilinə Yerevan klassik gimnaziyasında başlamış, sonra 2-ci Bakı şəhər gimnaziyasında təhsilini davam etdirmiş, 1920-ci ildə həmin gimnaziyanı bitirmişdir. H.Şahtaxtinski 1926-cı ildə Azərbaycan Dövlət Universitetinin Tibb fakültəsini, 1930-cu ildə isə Azərbaycan Politeknik İnstitutunun Kimya texnologiyası fakültəsini bitirmişdir. Əmək fəaliyyətinə 1924-cü ildə laborant vəzifəsindən başlayan H.Şahtaxtinski 22 il ərzində müxtəlif vəzifələrdə çalışmış, kafedra müdiri vəzifəsində yüksəlmişdir.

H.Şahtaxtinski 1940-cı ildə kimya ixtisası üzrə namizədlik, 1949-cu ildə həmin ixtisas üzrə doktorluq dissertasiyaları müdafiə etmiş, 1950-ci ildə isə professor elmi adı almışdır.

Akademik H.Şahtaxtinski 1937-ci ildə Azərbaycan dilində miqdari analiz sahəsi üzrə ilk mükəmməl dərslik olan "Miqdari analiz" adlı kitabını nəşr etdirmişdir. 1953-cü ildə kitab yenidən təkmilləşdirilmiş şəkildə ikinci dəfə nəşr olunmuşdur. Bu kitab altmış ildən artıqdır ki, ali məktəblərdə dərs vəsaiti kimi istifadə olunmaqdadır.

H.Şahtaxtinski 1932-ci ildən "Yodometriyanın arsenat metodu" mövzusu üzərində geniş elmi tədqiqatlar aparmışdır. O, bir çox elementlərin miqdari təyini üçün yeni üsullar hazırlamışdır ki, bunlar da analitik kimya elmində yeni bir istiqamətin əsasını qoymuşdur. Alimin yodometriyanın arsenat metodu beynəlxalq miqyasda mütəxəssislər tərəfindən yüksək qiymətləndirilərək geniş istifadə olunmuş və dərsliklərə salınmışdır.

Akademik H.Şahtaxtinski 1926-cı ildən respublikanın təbii mineral sərvətlərindən sənayedə istifadə etmək məqsədilə mineral maddələrin kimyəvi texnologiyası üzərində elmi tədqiqatlar aparmışdır. AMEA-nın Akademik Murtuza Nağıyev adına Kataliz və Qeyri-üzvi Kimya İnstitutunda bu istiqamətdə elmi tədqiqatları daha da genişləndirmək üçün xüsusi

laboratoriya təşkil edilmişdir. Onun rəhbərliyi altında Filizçay polimetal filizi, alunit, barit, Daşkəsən dəmir filizi, pirit, pirrotin və s. bu kimi mineral maddələrin kompleks emalı prosesləri üzərində hərtərəfli və geniş tədqiqatlar aparılmışdır ki, bunların da sayəsində sənaye əhəmiyyəti olan yeni orijinal texnoloji üsullar hazırlamaq mümkün olmuşdur.

Akademik H.Şahtaxtinski 450-dən artıq müxtəlif monoqrafiya, dərslik və digər elmi əsərlərin müəllifi olmuşdur. Onun yetişdirdiyi kadrlar kimya və neft müəssisələrində, elmi fəaliyyət sahəsində, dövlət idarəçiliyində uğurla fəaliyyət göstərirlər.

Akademik H.Şahtaxtinski Böyük Vətən müharibəsi zamanı, partlayıcı maddələrin hazırlanması, yerli xammalların tətbiqi və onlardan texniki məqsədlər üçün istifadə olunan materialların alınması kimi xüsusi əhəmiyyət kəsb edən işlərin yerinə yetirilməsində yaxından iştirak etmişdir.

Onun elmi, pedaqoji və ictimai fəaliyyəti dövlət tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. O, bir çox medallarla təltif edilmiş, Əməkdar elm xadimi fəxri adına layiq görülmüşdür. Alim 1967-ci ildə Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü seçilmişdir.

Akademik H. Şahtaxtinskinin Azərbaycanda kimya elminin inkişafındakı xidmətlərini və 120 illik yubileyini nəzərə alaraq, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Rəyasət Heyəti

QƏRARA ALIR:

1. AMEA-nın Akademik Murtuza Nağıyev adına Kataliz və Qeyri-üzvi Kimya İnstitutuna tapşırılsın ki, akademik H.Şahtaxtinskinin 120 illik yubileyinə həsr olunmuş institutun elmi şurasının geniş yubiley iclası keçirilsin.
2. AMEA Rəyasət Heyəti aparatının İctimaiyyətlə əlaqələr, mətbuat və informasiya şöbəsinin müdiri Ağahüseyn Şükürova tapşırılsın ki, akademik Həbibulla Şahtaxtinskinin həyat və yaradıcılığına həsr olunmuş materialların kütləvi informasiya vasitələrində işıqlandırılması təmin edilsin.
3. Qərarın icrasına nəzarət AMEA-nın vitse-prezidenti akademik Dilqəm Tağıyevə həvalə edilsin.

AMEA-nın prezidenti

akademik Ramiz Mehdiyev

AMEA-nın akademik-katibi

AMEA-nın müxbir üzvü
Əminəğa Sadıqov